

10. marts 2006

Redegørelse for spørgsmål fra Ungdomsskolens bestyrelsesmøde den 9. december 2005 vedrørende ”Den selvstændige skole Grupperne”

1. Indledning

Ungdomsskolens bestyrelse har på deres møde den 9. december 2005 besluttet, at bestyrelsen på deres første møde i 2006 skal have forelagt en redegørelse fra direktionen for otte punkter vedrørende DssG's organisatoriske indplacering, visitationsprocedure og ledelsesforhold.

Direktionen har bedt Ledelsessekretariatet om at redegøre for følgende fem af de otte punkter:

Organisatorisk indplacering

- 1) at undersøge fordele og ulemper der kan være forbundet med at Den selvstændige skole Grupperne forankres i et andet regi uden for ungdomsskolen
- 2) at der skal fremlægges forslag om, at Grupperne fortsat skal være en del af ungdomsskolen eller placeres organisatorisk anderledes i den kommende Børne- og Ungdomsforvaltning i overensstemmelse med de målgrupper, Grupperne retter sig mod
- 3) at præcisere og tydeliggøre omfanget af Gruppernes selvstændighed, hvis Grupperne fortsat skal være organisatorisk indplaceret i ungdomsskolens regi (kompetence, reference m.v.) og i forlængelse heraf vurdere mulighederne for en kontraktstyringsmodel

Visitationsprocedure

- 4) at der sker en afklaring af spørgsmålet om, hvilket grundlag der overordnet skal lægges til grund for visitation til grupperne
- 5) at sørge for der tages politisk stilling til den visitationsproces, der skal være gældende i fremtiden, og at der træffes beslutning om den fremtidige rollefordeling mellem PPR og ledelsen af Grupperne.

Lederen af DssG har bidraget med faktuelle oplysninger til redegørelsen for de fem punkter.

1.1. Anbefaling om fremtidig organisatorisk forankring af DssG

På baggrund af redegørelsen anbefales det:

- at DssG fremadrettet organiseres som en et selvstændigt, bydækkende undervisningstilbud med en særlig profil, med folkeskolelovens almindelige bestemmelser som grundlag og med forankring i Børne- og Ungdomsforvaltningens kontor for Støtte og Rådgivning.

Den forankring anbefales fordi:

- Organiseringen giver målgruppen mulighed for et alternativt undervisningstilbud indenfor folkeskolelovens almindelige bestemmelser og dermed mulighed for at opfylde undervisningspligten og tage afgangsprøve på lige fod med andre elever.
- Forankring i Støtte og Rådgivning kan bidrage til at sikre et fagligt miljø med mulighed for relevant sparring og udviklingsmuligheder i forhold til både det psykologfaglige område og specialundervisning og samtidig give en tættere formel relation til PPR.

2. Målgruppe, formål og lovgrundlag

Da lovgrundlaget og målgruppen for DssG's virke har betydning for besvarelsen af disse fem punkter, bliver der indledningsvis redegjort for det.

DssG's undervisningstilbud er det eneste af sin art i København og må betragtes som et tilbud, der er behov og grundlag for qua Københavns status som storby. Målgruppen for DssG's undervisningstilbud er elever, der skal opfylde deres undervisningspligt, men ikke vil eller kan være i den almindelige folkeskole. Som sådan er DssG's virke og undervisningstilbud vanskeligt at rubricere og elevmålgruppen ligger i en gråzone mellem den almindelige undervisning i folkeskolen og den egentlige specialundervisning.

Det at DssG er et tilbud til elever, hvis behov ligger imellem de gængse tilbud, åbner op for forskellige muligheder for organisatorisk forankring af DssG i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

I det følgende er der derfor indledningsvis redegjort for grundlaget for den nuværende organisatoriske forankring og hvilket alternativt grundlag for DssG's virke, der kan tænkes.

2.1. DssG's nuværende elevmålgruppe, formål og lovgrundlag

DssG er et undervisningstilbud til unge, der ikke vil eller kan være i folkeskolens regi, og derfor har brug for et alternativt tilbud om at opfylde deres undervisningspligt.

Målgruppen er primært psykisk sårbare unge, der har været ude for alvorlige eksistentielle hændelser i løbet af deres opvækst. Det kan for eksempel være forældres dødsfald, skilsmisser, langvarig sygdom, mobning mv. De unge er som følge af disse hændelser ofte kommet bagud fagligt.

Med udgangspunkt i dette formål og denne elevmålgruppe tilbyder DssG:

- et terapeutisk undervisningsmiljø uden for folkeskolens fysiske rammer
- individuelt tilrettelagt undervisning i folkeskolens fag med henblik på at tage folkeskolens afgangsprøver.
- intensiv afprøvning af erhvervsønsker og -muligheder og valg af de dertil knyttede uddannelser.

2.1.1. Heltidsundervisning i ungdomsskolen

DssG er oprettet som et heltidsundervisningstilbud i Ungdomsskolen i henhold til

- Folkeskoleloven § 33, stk. 3, hvor der står, at undervisningspligten efter det 7. klassetrin kan opfyldes ved deltagelse i heltidsundervisning i den kommunale ungdomsskole
- Lov om ungdomsskoler § 3, stk. 2, nr. 2, hvor der står, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at ungdomsskoletilbuddet skal omfatte heltidsundervisning.

I bekendtgørelsen om ungdomsskolens virksomhed § 4, stk. 2 står der, at heltidsundervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Undervisningen er ikke bundet af folkeskolens regler om deling på klassetrin, fagrække, læseplaner, timeopdeling mv. jf. dog folkeskolelovens § 18, stk. 3, hvor det fremgår, at i de fag, hvor eleverne kan indstille sig til afgangsprøver, skal undervisningens indhold tilrettelægges, så kravene i de enkelte fag ved prøverne kan opfyldes.

Af lov om ungdomsskoler § 3, stk.1, nr. 3 fremgår det videre, at Ungdomsskoletilbuddet skal omfatte specialundervisning, så heltidsundervisningen omfatter også specialundervisning.

2.2. Muligt alternativt grundlag for DssG's virke

Hvis DssG forankres uden for ungdomsskolens regi vil lovgrundlaget være de almindelige bestemmelser i folkeskoleloven om formål, struktur, indhold, undervisningspligt mv.

2.3. Betydning af lovgrundlaget, formål og målgruppe

Beskrivelserne af den nuværende målgruppe, formål og lovgrundlag for DssG og det mulige alternative grundlag for DssG's virke danner udgangspunkt for den efterfølgende besvarelse af de fem punkter vedrørende organisatorisk indplacering og visitationsprocedure.

3. Organisatorisk indplacering

Ungdomsskolens bestyrelse har ønsket at få en redegørelse for følgende tre punkter vedrørende DssG's organisatorisk indplacering:

1. at undersøge fordele og ulemper der kan være forbundet med at Den selvstændige skole Grupperne forankres i et andet regi uden for ungdomsskolen
2. at der skal fremlægges forslag om, at Grupperne fortsat skal være en del af ungdomsskolen eller placeres organisatorisk anderledes i den kommende Børne- og Ungdomsforvaltning i overensstemmelse med de målgrupper, Grupperne retter sig mod
3. at præcisere og tydeliggøre omfanget af Gruppernes selvstændighed, hvis Grupperne fortsat skal være organisatorisk indplaceret i ungdomsskolens regi (kompetence, reference m.v.) og i forlængelse heraf vurdere mulighederne for en kontraktstyringsmodel

Punkt 1 og 2 er tæt forbundne og er i det følgende behandlet samlet.

3.1. Scenarier for organisatorisk placering i ungdomsskolen eller et andet sted

Med det udgangspunkt i beskrivelserne i afsnit 2 om målgruppe, formål og lovgrundlag kan der tænkes følgende to scenarier for organisatorisk placering af DssG:

a) Selvstændig enhed i Ungdomsskolen

DssG kan indplaceres i Ungdomsskolen som en selvstændig enhed med reference til den overordnede ledelse af Ungdomsskolen. Ved en sådan forankring vurderes det at være hensigtsmæssigt at anvende kontraktledelse som redskab til at beskrive, styre og følge op på DssG's virke. Mulighederne for kontraktledelse er beskrevet nærmere i afsnit 3.3.

b) Selvstændigt, bydækkende undervisningstilbud med en særlig profil

DssG kan etableres som et selvstændigt, bydækkende undervisningstilbud med en særlig profil, som matcher målgruppen (elever, der skal opfylde deres undervisningspligt, men ikke vil eller kan være i den almindelige folkeskole). Det vil være et undervisningstilbud, som står mål med folkeskolens undervisning. Det anbefales i givet fald, at DssG forankres under det centrale kontor for Støtte og Rådgivning, hvor andre selvstændige undervisningstilbud som observationskoloni-

er og dagbehandlingstilbud også er forankret – med reference til kon-torchefen.

3.2. Fordele og ulemper ved scenarierne

Disse fordele og ulemper skitseret i tabel 1.

Tabel 1 – fordele og ulemper ved de to scenarier

	Fordele	Ulemper
Selvstændig enhed i Ungdomsskolen	Undervisningstilbud der står mål med folkeskolen men uden for folkeskolens fysiske rammer. Lovgrundlaget giver mulighed for kombinationen af heltidsundervisning og specialundervisning. Samme forankring som de øvrige tilbud om heltidsundervisning. Hører under KGU's bestyrelse, så der ikke er krav om egen brugerbestyrelse.	Der skal arbejdes med afgrænsning af selvstændigheden i forhold til den øvrige Ungdomsskole – også udadtil i forhold til samarbejdspartnere Kun begrænset relevant vidensdeling og fælles udviklingsmuligheder
Selvstændigt, by-dækkende undervisningstilbud	Tydelig selvstændighed Lettere at arbejde med DssG's identitet/profil udadtil. Forankring i Støtte og Rådgivning giver mulighed for relevant sparring og udviklingsmuligheder i forhold til både det psykologfaglige område og specialundervisning Tættere formel relation til PPR og Skolepsykiatrisk center.	Hvis DssG skal fungere som selvstændigt undervisningstilbud skal det undersøges om der skal etableres en brugerbestyrelse og om der evt. skal søges om dispensation set i lyset af DssG's brugergruppe.

3.2.1. Den fremtidige organisering af hele Ungdomsskolen

Som led i arbejdet med dannelsen af Børne- og Ungdomsforvaltningen skal der i 2006 gennemføres en analyse af den fremtidige organisering af Ungdomsskolens samlede virksomhed set i forhold til den administrative distriktsinddeling.

Det vurderes, at scenario a) kan gennemføres uafhængigt af, hvordan Ungdomsskolens fremtidige organisering bliver, idet det forudsættes, at DssG forbliver en samlet organisation som hidtil, og at der vil være en overordnet ledelse af Ungdomsskolen, som DssG kan referere til.

3.3. Omfanget af DssG's selvstændighed

Ved begrebet selvstændighed forstås i denne sammenhæng selvstændighed i forhold til:

- Driften – herunder budget
- Ledelsesmæssige forhold – herunder referencelinier til overordnet ledelse
- Indsatsområder og udviklingsarbejde

Hvis DssG fremover skal være en selvstændig enhed i Ungdomsskolen, vurderes det at være hensigtsmæssigt, at DssG's selvstændighed beskrives og tydeliggøres i en kontrakt. Det vil betyde, at DssG's virke reguleres via en virksomhedskontrakt mellem DssG og den respektive ledelse i Ungdomsskolen, som de kommer til at referere til.

Kontraktledelse er et ledelsesværktøj, som har til hensigt at kvalificere dialogen mellem parterne om udvikling, mål og resultater. Kontraktledelse kan tydeliggøre for brugere, ledere, medarbejdere og politikere, hvilke krav der stilles til kontraktenhedens mål og resultater, hvilke rammer der er for enhedens arbejde, hvordan der skabes udvikling og om enheden opfylder kravene. Borgerrepræsentationen har besluttet, at kontraktledelse skal bruges som et ledelsesværktøj i kommunens forvaltninger.

En sådan virksomhedskontrakt vil typisk indeholde følgende hovedelementer:

- Beskrivelse af baggrunden for indgåelse af kontrakten
- Generel beskrivelse af kontraktenhedens formål, opgaveområder, ydelser og organisering
- Rammer for kontraktenhedens virke – herunder økonomi, personale, fysiske rammer, lovgivning mv.
- Mål, resultatkrav og dokumentation
- Udviklingsindsatser

- Opfølgning og evaluering

4. Visitationsprocedure

Ungdomsskolens bestyrelse har ønsket at få en redegørelse for følgende to punkter vedrørende visitationsprocedure til DssG:

1. at der sker en afklaring af spørgsmålet om, hvilket grundlag der overordnet skal lægges til grund for visitation til grupperne
2. at sørge for der tages politisk stilling til den visitationsproces, der skal være gældende i fremtiden, og at der træffes beslutning om den fremtidige rollefordeling mellem PPR og ledelsen af Grupperne.

4.1. Lovgrundlag for visitationsprocedure

Lovgrundlaget for visitationsproceduren afhænger af, hvordan DssG fremover forankres og på hvilket grundlag.

Følgende bestemmelser i folkeskoleloven vil dog gøre sig gældende uanset hvilken organisatorisk forankring, der besluttes:

- Det er skolens leder, der påser, at alle elever, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen (§ 39). Den bestemmelse er uddybet i bekendtgørelsen om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen, hvor det i § 6, stk. 2 er præciseret, at hvis fravær skyldes, at eleven har svært ved at følge med i undervisningen eller har problemer med andre elever eller skolens personale, så skal skolen hurtigst muligt – i samarbejde med eleven og forældrene – kortlægge problemerne og udarbejde løsningsforslag. Skolen kan vælge at inddrage PPR i den proces.
- Det er skolens leder, der træffer alle konkrete afgørelser vedrørende skolens elever (§ 45, stk. 2) – herunder beslutning om henvisning af en elev til specialundervisning eller andet undervisningstilbud.
- Som den ansvarlige for skolens virksomhed og som pædagogisk leder (§ 45) kan lederen af en skole – med en saglig og faglig begrundelse – afvise at optage en elev.

4.1.1. Heltidsundervisning i Ungdomsskolen

Hvis DssG forankres som heltidsundervisningstilbud i Ungdomsskolen, udgør lov om ungdomsskoler og bekendtgørelsen om ungdoms-

skolens virksomhed også en del af lovgrundlaget - som beskrevet i afsnit 2.1.

Det er i lov om ungdomsskoler og bekendtgørelsen om ungdomsskolens virksomhed ikke eksplicit beskrevet, hvordan henvisning til heltidsundervisning i ungdomsskolen skal foregå. Der er således ingen krav om, at optagelse i heltidsundervisning skal ske efter en pædagogisk-psykologisk vurdering, som det er tilfældet ved iværksættelse af specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand jf. § 20 i folkeskoleloven.

4.1.2. Selvstændigt, bydækkende undervisningstilbud

Hvis DssG organiseres som et selvstændigt, bydækkende undervisningstilbud med særlig profil gælder folkeskolens almindelige bestemmelser om optag af elever, men der vil være behov for at finde en model for henvisning og optag til sådan et undervisningstilbud.

4.2. Politisk beslutning om visitationsproces og rollefordeling mellem PPR og ledelsen af DssG

Det er i forbindelse med Borgerrepræsentationens godkendelse af Københavns Kommunes Ungdomsskoles virksomhedsplan den 8. december 1997 besluttet, at visitations- og ledelseskompetencen for DssG skal adskilles, og at elevoptaget sker efter indstilling fra PPR.

Ungdomsskolens bestyrelse har i juni 2004 behandlet og taget ”Den selvstændige skole Grupperne - et øjebliksbillede 2004” til efterretning. I den forbindelse har bestyrelsen også taget den nedenstående procedure for henvisning og optag af elever til DssG til efterretning:

”Alle elever visiteres inden optagelse i DssG. Visitationen sker efter henvendelse fra den enkelte skoleleder, socialcenter, PPR og institutioner. Henvendelsen formaliseres ved anvendelse af henvisningsskema, der rekvireres hos DssG og i udfyldt stand sendes tilbage hertil. Henvendelsen kan ske ved henvendelse direkte til lederen af DssG. Henvendelse kan i særlige tilfælde ske fra forældre.

Beslutningen om indstilling træffes i et fælles visitationsudvalg bestående af en af de ledende skolepsykologer fra PPR og lederen af DssG, der er klinisk psykolog. Dette fælles visitationsudvalg mødes 1 gang om måneden eller efter behov. Alle forslag om indstilling skal forelægges visitationsudvalget.

At fremsende disse forslag rummer også ansvaret for, at alle oplysninger er til rådighed for, at der kan træffes en velbegrundet beslutning om indstilling til optagelse.

Der skal være enighed i visitationsudvalget, før en elev kan optages i DssG. I tilfælde af uenighed sendes sagen til PPR med en udtalelse og en anbefaling fra visitationsudvalget om alternativ placering af eleven. Administrationen af visitationen foretages af DssG."

Hvordan der skal tages politisk stilling til den fremtidige visitationsprocedure vil afhænge af den organisatoriske forankring. Hvis DssG fremadrettet forankres i Ungdomsskolen vil det være Ungdomsskolens bestyrelse, som overfor direktionen kan indstille, at en given visitationsprocedure godkendes. Hvis DssG forankres uden for Ungdomsskolens regi, så vil det være Børne- og Ungdomsudvalget, der skal tage stilling til en given visitationsprocedure (evt. med indstilling videre til BR).

4.2.1. Rollefordeling mellem PPR og ledelsen af DssG

Der er ikke i lovgrundlaget for de to scenarier krav om, at der skal foretages en pædagogisk-psykologisk vurdering af en elev forud for henvisning til DssG. Men DssG's målgruppe er typisk elever, der ligger i en gråzone mellem den almindelige undervisning i folkeskolen og specialundervisning jf. folkeskolelovens § 20.

Det betyder, at det er relevant og vigtigt, at der eksisterer et godt samarbejde med PPR, som dels kan anbefale skoleledere at henvise en elev til DssG og som dels kan indgå i den faglige vurdering af hvilke af de henviste elever, der kan profitere af DssG's undervisningstilbud.